

Lensmannsbladet

= POLITILEDEREN

NR.4 • 2012 • ÅRGANG 115

Sissel Hammer

AV INNHOLDET

- 22. juli-rapporten s. 5
- Kommisjonens dom s. 12
- Operativt samarbeid? s. 13
- Annus horribilis s. 22

= NORGES POLITILEDERLAG

LEDEREN

22. juli-kommisjonens rapport

Den 13. august la Gjørsv-kommisjonen frem sin rapport. Det er en godt gjennomarbeidet rapport, med mange funn og anbefalinger. Den førte til politidirektør Øystein Mælands avgang. Statsminister Stoltenberg og justisminister Faremo orienterte Stortinget om 22. juli-kommisjonens rapport den 28. august.

Rapporten peker på mange feil og mangler ved politiets planlegging og utøvelse av beredskap. Både statsministeren og justisministeren lovet tiltak for å styrke beredskapen. Ett av tiltakene er å opprette et nytt beredskapssenter på Alna i Oslo. Det er bra. Men vi må ikke se skogen for bare trær. Beredskapen, responstiden og de 10 grunnprinsippene i St.meld 42 (2004–2005) blir ikke oppfylt i politidistriktene utenom Oslo regionen ved et slik senter. Det er også viktig å ikke glemme hele politiets portefølge; blant annet etterforskning, forvaltingsoppgaver og sivileggjøremaal. Og at alt ikke bare handler om beredskap.

Beredskap

Beredskapssentret og styrking av beredskapen må finansieres gjennom betydelige økte budsjetttrammer. Dersom så ikke skjer vil politiets arbeid i distriktene bli svært vanskelig. Jeg får hver dag melding om sentralisering av politiets ressurser i politidistriktene. Dette skyldes i særlig grad knappe budsjetter.

Justis – og beredskapsminister Faremo sier at hun ikke vil legge frem stortingsmelding om Resultatreformen for Stortinget til høsten. Jeg er usikker hva hun legger i «I stortingsmelding om 22. juli-kommisjonen vil jeg ta med det arbeidet fra resultatreformen som angår politiets beredskapsevne, samt redegjøre for hvordan den brede gjennomgang av politiet skal utformes og gjennomføres».

I politidistriktene har det i lengre tid vært et håp og et ønske om at politimestrene skal kunne treffe tiltak om bedre utnyttelse av ressursene. Blant annet ved sammenslåing av lensmannskontor/politistasjoner. I dette arbeidet trenger politimestrene et klar politisk svar på hva som er mulig å få til. Vi vet ikke hvor terroren skjer neste gang og den beste beredskapen mot terrorangrep og annen kriminalitet er styrking av det lokale lensmannskontoret/politistasjonen.

IKT-situasjonen

Det er et paradoks at Norges Politilederlag helt siden 2008 sammen med de andre personellorganisasjonene har påpekt manglene ved IKT situasjonen i etaten. Vi har anmodet om tilleggsbevilgninger under høringen i justiskomiteen på 200–400 millioner kroner hvert år til dette arbeidet. Det har ikke blitt lagt til en krone på budsjettforslaget etter behandling i Stortinget. NAV har fått bevilget ca 3 milliarder til sine IKT prosjekt. Jeg beklager at det måtte en 22. juli hendelse til for at det nå skjer noe.

Fortsettelse

Fortsettelse neste side

REDAKTØRENS SPALTE

Nytt politi?

Rapporten fra 22. juli-kommisjonen kan og bør bli et viktig innspill til Regjeringen når den skal legge fram stortingsmeldingen om resultatreformen i politi- og lensmannsetaten. Etter vår oppfatning vil det være på sin plass å fremkomme med en aldri så liten porsjon edrueighet i den forbindelse. Bakgrunnen for det er at det kan synes som om man er i ferd med å «ta av» i den forstand at «alt» må endres i norsk politi.

Derfor dette:

Det er et faktum at kriminalitetsbekjempelsen i de senere år har gått i en positiv retning. Oppklaringsprosenten går opp og sakstallene går ned. I den forbindelse er det ikke minst viktig å holde fast på «nærpolitistategien». Norge er et av få land som har treårig grunnutdanning på høghskolenivå. Bakgrunnen for denne reformen var et ønske om å få et politikorps som kvalitativt var bedre enn tidligere og som i en større grad enn tidligere skulle kunne se helhetsbildet i samfunnet. Denne grunnutdanningen er også starten på å skape gode ledere i politi- og lensmannsetaten. Ved Politihøgskolen gjennomføres det årlig mange studier i ledelse, samtidig som mange politiledere gjennomfører lederutdanning ved høghskoler og universiteter i inn- og utland.

Vår anbefaling er at man må holde fast ved den kursen som er lagt i de senere år, samtidig som arbeidet med å forbedre oss på de felter som det ble avdekket mangler ved den 22. juli 2011 blir gitt høyeste prioritet – mangler som ikke minst fra vår organisasjon har vært påpekt jevnlig de senere år.

Odd Reidar Humlegård fungerer som politidirektør

Etter at Øystein Mæland trakk seg som politidirektør ble Kripossjef Odd Reidar Humlegård i statsråd den 17. august 2012 beskikket som politidirektør «dog ikke utover 31.12.2012». Humlegård tiltrådte 20. august.

Humlegård, som er 51 år har bakgrunn fra Forsvaret og har tidligere vært sjefskonsulent ved DNV Consulting.

Han ble sjef for Utrykningspolitiet i 2003 og har vært Kripossjef siden 2009. Foruten Befalskole og Politiskole er Humlegård cand. jur. fra 1992.

Lederen fortsetter fra side 3

Ledelse

Rapporten tar for seg svakheter ved «...lærdommene i større grad handler om ledelse, samhandling, kultur og holdninger enn mangel på ressurser, behov for lovgivning, organisering eller store veivalg» (s 16).

Her må vi erkjenne at kommisjonen har rett på bakgrunn av den aktuelle hendelsen. Men jeg synes det er urettferdig å generalisere dette. Tror heller ikke det var Gjrv-kommisjonens mening. Det utøves mye godt lederskap i politi- og lensmannsetaten i det daglige. Resultatene er på rett vei. Kortere saksbehandlingstid og høyere oppklaringsprosent. For å komme videre er det riktig som kommisjonen peker på at lederrollen, samhandling, kultur og hold-

ninger må bli bedre. Her er det viktig at Lederplattformen: Ledelse og medarbeiderskap blir utviklet.

For oss er det svært viktig at lederne har felles verdier i sin utøvelse av ledelse. Verdien skal være kjent for lederne på alle nivåer og for alle ansatte. Det holder ikke med vedtak, ordrer og lovendringer. Felles kulturforståelse, samhandling og ledelse som staker ut kursen til dit vi skal, må til.

Politidirektøren må gå bresjen og sørge for at alle politisjefer tar dette på alvor og sørger for at arbeidet starter i ledergruppen til politimestrene/sjefene for særorgan. Ledergruppene må ha en strategi for innføring og det videre arbeidet i politidistriktet. Alle ledere på alle nivå, arbeidstakerorganisasjonene og vernetje-

nesten må involveres i dette arbeidet. Det må ikke stanses i politimesterens ledergruppe, da er vi like langt. Det må settes av tid og ressurser til dette arbeidet.

«Godt lederskap og godt medarbeiderskap er begge forutsetninger for at etaten samlet sett løser samfunnsoppdraget og klarer å beholde, kvalifiserte og rekruttere den kompetanse som vi trenger på kort og lang sikt.»

ATB – forhandlinger

Forhandlinger om ny ATB - avtale er i gang. For Norges Politilederlag er det blant annet viktig at ny avtale blir enklere å bruke både for arbeidsgiver og arbeidstaker. At det er felles forståelse om avtalen, felles opplæring og et godt utviklet datasystem.

Lokale lønnsforhandlinger

Lokale lønnsforhandlinger er i gang. Potentialet forhandlet om denne gangen er 1,0 % av lønnsmassen i tillegg kommer 0,1 % i resirkulerte midler. Virkningstidspunktet er 1.9.12. og skal være avsluttet innen 31.10.12. Det er viktig at våre forhandlingsutvalg legger en strategi som gir et godt lokalt oppgjør for våre medlemmer. Lykke til!

Jonny Nauste

NORGES POLITILEDERLAG

Lensmannsbladet / Politilederen

Ansv. redaktør: Generalsekretær Svein Stuberg

E-post: svein.stuberg@politilederen.no – Tlf. 934 31 637

Forbundsleder: Jonny Nauste. E-post: jonny.nauste@politilederen.no. Tlf. 977 35 460

Utgiver: Norges Politilederlag, Brugt. 19, Oslo. Postboks 9096 Grønland, 0133 Oslo

Telefon: 23 16 31 50 • Telefax: 23 16 31 55

E-post: post@politilederen.no • Hjemmeside: www.politilederen.no

Prod. og annonseansvarlig: Ekås Grafisk. Tlf. 67 07 99 42 • ekaas.grafisk@nokab.no

Forsidefoto: Politilederen.

Rapporten om den store knappen

Av kommunikasjonsrådgiver

Torgny Alstad, Vestfold politidistrikt

Sjelden har en offentlig utredning (NOU 2012:14) skapt mer debatt enn etter fremleggelsen av rapporten fra 22. juli-kommisjonen.

Interessen knyttet til fremleggelsen var meget stor mandag 13. august. Flere hundre pressefolk – deriblant en rekke utenlandske journalister – hadde møtt fram i SAS-hotelles store kongress-sal for å høre lederen av kommisjonen, Alexandra Bech Gjørsv, legge fram kommisjonens funn og konklusjoner.

Men også representanter fra de pårørende, bistandsadvokater og organisasjonene var til stede. Fra NPL møtte tre representanter, med forbundsleder Jonny Nauste i spissen.

Godt bevoktet av polititjenestemenn lå paller med den over 480 sider og mer enn ett kilo tunge rapporten. En tyngde som, i løpet av de etterfølgende dager, skulle vise seg også å bli en tung symbolsk bær, for et samlet Politi-Norge.

De fleste i etaten, og spesielt de som på forhånd grundig hadde lest Sønderlandutvalgets rapport, forventet riktignok kritikk. For også Sønderlandutvalget pekte på en rekke uheldige forhold knyttet til politiets håndtering av hendelsene, på den mørkeste dag i norsk etterkrigshistorie. Mange av de forhold som Sønderlandutvalget pekte på – som samband, IKT-løsninger, riksalarm, politihelikopter og bemanningsutfordringer, har både vært kjent og pekt på som uløste utfordringer i politiet. Men at kritikken skulle ta den retning den tok, kom kanskje uventet på mange.

Det gikk ikke mange minutter ut i Gjørsvs presentasjon, før hun med stø fremføring pekte på flere kritikkverdige forhold. «Ledere på alle nivåer i forvaltningen (må) systematisk arbeide med å

styrke sine egne og organisasjonenes grunnleggende holdninger og kultur knyttet til risikoerkjennelse, gjennomføringsevne, samhandling, IKT utnyttelse og resultatorientert lederskap». Dette er kommisjonens hovedfunn, slo Gjørsv fast, med adresse til alt fra Statsministerens kontor og ned til den enkelte politileder.

Og på sin dyktige og pedagogiske måte viste Gjørsv fram på storskjermen i konferansesalen et sitat fra innsatslederen i regjeringskvartalet, som i en melding til operasjonssentralen i Oslo ga beskjed om «... å trykke på den aller største knappen». Etter en kunstpause fortsatte Gjørsv: Men ingen trykket på den store knappen.

Det er ikke mulig i en kort artikkel å redegjøre for kommisjonens innhold – til det er rapporten for omfattende, og alle Politilederens lesere har nok allerede fordyppet seg i de enkelte kapitler.

Politidirektør Mæland hasteinnkalte landets politimestre og ga «hjemmelekse» som raskt skulle diskuteres og besvares i distrikter og særorgan. Men Mæland fikk som kjent ikke anledning til å motta «besvarelsene». Mælands avgang viser noe av dynamikken i politikken og «dynamikken» og alvoret i kommisjonens funn.

Mange ledere i politiet kjenner nok igjen mange av de funn som kommisjonen har funnet. Det kommer vel heller ikke som noen overraskelse at kommisjonen peker på utfordringer i dialogen mellom Justisdepartementet og Politidirektoratet og fra rapporten henter vi følgende: «POD ble etablert for å sikre en sterkere faglig ledelse og for å innføre et tydeligere skille mellom den faglige og politiske ledelsen av etaten. Kommisjonen har i sitt arbeid sett en rekke eksempler der dette skillet ikke har vært så tydelig. Et spørsmål kommisjonen sitter igjen med, er om den politiske ledelsen i Justisdepartementet har engasjert seg for sterkt i detaljer ved virksomheten, og om den faglige uavhengige ledelsen av etaten har utviklet seg i henhold til intensjonene.» (Side 314 i rapporten).

Torgny Alstad, Vestfold politidistrikt.

Selv om mange i politidistriktene og enkelte særorgan føler at den generelle kritikken knyttet til mangelfull ledelse og brist i grunnleggende holdninger og kultur først og fremst er rettet mot de sentrale aktører, står nok hele Politi-Norge foran store utfordringer. Den nye lederplattformen som ble omtalt i forrige nummer av Politilederen vil være et viktig bidrag til en bedre lederkultur. Her har alle NPLs medlemmer et ansvar for å følge opp.

Neste store milepæl for Norsk politi blir statsbudsjettets fremleggelse 8. oktober. Vil budsjettet bidra til å skaffe mer og bedre polititjeneste i Norge?

Gjørsv-kommisjonens rapport er svært detaljert, med mange og interessante fotnoter. En liten kuriøsitet finnes i fotnote 142 (side 241). Her avsløres en detalj fra statsminister Stoltenbergs uttalelser til pressen, som faktisk kunne ført til at Stoltenberg trolig måtte ha trukket seg fra statsministerposten. I et av talepunktene som Stoltenberg mottok 22. juli, på bakgrunn av situasjonsrapportering fra departementene, Regjeringens Kriseråd og sin egen stab, var følgende punkt ført opp. «All ekspertise og ressurser er satt inn for å få kontroll og oversikt over situasjonen. Planverk som politi og redningsetater har øvd på, er satt i verk.» Når vi i dag kjenner fasiten hva angår mobilisering og manglende bruk av ter-

Politidirektoratets tilsynsordning

Av avdelingsdirektør Knut R. Mikkelsen

Virksomheten i politiet blir fulgt opp av en rekke utenforstående og objektive tilsyns- og kontrollorgan uten tilknytning til etaten. Som eksempler kan nevnes Riksrevisjonen, Arbeids-tilsynet og NSM.

Innenfor politi- og påtalemyndigheten gjennomføres tilsyn linspeksjoner både av statsadvokatembetene og Politidirektoratet. I dette innlegget skal jeg beskrives kort formålet og arbeidsformen til Politidirektoratets tilsynsenhet.

Politidirektoratets tilsynsordning ble opprettet i 2005 og ble den gang organisert som en del av Etatsledelsesavdelingen. Fra 1. april 2010 ble tilsynet organisert i en egen stabsenhet med egen avdelingsdirektør, direkte underlagt politidirektøren. I tillegg til avdelingsdirektøren består tilsynet i dag av 4 seniorrådgivere, en innbeordret politiinspektør og en fristilt politimester.

Tilsynets formål og ansvar er regulert i egen instruks der det bl.a fremgår i pkt.1: «Stabsenhet tilsyn er politidirektørens tilsynsorgan og er en uavhengig og objektiv kontroll-, bekreftelses – og rådgivningsfunksjon»,

I en annen del av instruksen fremgår følgende:

«Enhetens arbeid skal være både kontrollerende, informerende og rådgivende. Tilsynet skal gi råd og veiledning innenfor sine saksområder og kompetanseom-

råder og på denne måte spille en positiv rolle i utviklingen av etaten og i forhold til å forebygge avvik.»

Disse to sitatene gir viktige føringer for tilsynsvirksomheten.

Arbeidsform

Tilsynsenheten utarbeider en konkret årsplan for tilsynene som skal gjennomføres det kommende år. Planen blir gjort kjent for alle politimestere/særorgansjefer.

Tilsynet opererer i dag med to former for tilsyn: ordinære tilsyn og arresttilsyn.

Ordinære tilsyn

Temaene i de ordinære tilsynene er politiets totale arbeidsfelt – både de politifaglige og administrative oppgavene. Tilsynsmaer kan være ledelse, organisering, planverk og instruks, økonomistyring, personalpolitikk m.m.

rorplaner, priser nok Statsministeren seg lykkelig over at disse punktene ble uttalt i uttalelsene til pressen. For kunne en slik feilaktig uttalelse fra Statsministeren overlevd den politiske heksejakt som vi nå er vitne til?

Rapportens forslag til tiltak som omfatter politiet:

- Politidirektoratet må etablere et tydelig målstyringssystem som dekker helheten i etatens oppgaver, og sørge for sammenheng mellom mål, prioriteringer, ressurs- og bemanningsplanlegging, ressursbruk og rapportering. Den operative virksomheten må forsterkes. Tydelige krav til responstid, responskvalitet og samsvar mellom oppgaver og bemanning må etableres.
- Politidirektoratet må ta sterkere ansvar for samordning, effektivisering og mer enhetlige løsninger i Politi-Norge og for å påse at politiets organisering, på dis-

triktsnivå, og lokalt nivå, er tilstrekkelig robust, både med hensyn til responstid og operasjonsledelsens kapasitet, erfaring og utrustning.

- Politidirektoratet må raskt utarbeide en klar, helhetlig IKT-strategi for politiet for å muliggjøre samhandling på operativt og taktisk nivå, og for å kunne analysere, styre, og utvikle etaten strategisk. Det må settes av midler til en rask og effektiv implementering.
- Operasjonsentralene må være utrustet og bemannet til å fylle sin viktige rolle. Enhetlige løsninger for effektiv varsling mellom distrikter og rask varsling og mobilisering av egne mannskaper må etableres.
- Den enkelte patrulje må få tilgang til teknologi for skriftlig og visuell informasjonsdeling og opplæring i systemer som gir dem større evne til å løse sine oppgaver, opptre koordinert og utveksle informasjon mellom alle nivåer i politiet.

- Kompetansen til å løse skarpe oppdrag i politistyrken må økes. Relevante deler av det som i dag er opplæringen for innsatspersonell i kategori tre, bør også gis innsatspersonell i kategori fire.
- Det bør etableres en nasjonal politiooperativ sentral som en skalerbar del av operasjonssentralen i Oslo, for å muliggjøre en koordinert samhandling av en hendelse som finner sted i flere distrikter eller overskrider kapasiteten til det enkelte distrikt.
- Planene om et senter for politiets nasjonale beredskapsressurser bør gjennomføres.
- Det må etableres en robust politihelikoptertjeneste i Oslo politidistrikt, og det må etableres samarbeidsordninger som sikrer politiet transportkapasitet i andre deler av landet. Politihelikopters kapasitet og rolle i skarpe situasjoner må avklares.

Når det gjelder oppgaveutførelse og tjenesteproduksjon, har tilsynet særlig fokus på forebyggende – og problemorientert politiarbeid, operativt arbeid, straffesaksbehandling, forvaltning og sivile gjøremål. I tillegg til dette fokuseres f.eks også på internkontroll, beslag, hittegoods, refusjoner, anskaffelser, avstemminger og administrative kontroller. Politidistriktenes og særorganenes utfordringer og tilsynets vurdering av risiko er medvirkende til hvilke tema som blir viet mest oppmerksomhet ved de konkrete tilsynene.

De ordinære tilsynsbesøkene i politidistrikt/særorgan strekker seg normalt over 4 – 5 dager.

Arresttilsyn

I følge forskrift om bruk av politiarrest skal Politidirektoratet og lokal statsadvokat føre tilsyn med arrestene i politiet. Dette tilsynsutvalget skal bl.a påse at politiarrestene driftes i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, retningslinjer og lokale instruksjoner. Det skal også fokuseres på overføring fra arrest til fengsel, inspeksjonsrutinene, bruk av tvangsmidler og helsetjenesten i arrestene. Arresttilsynene gjennomføres på en dag

Forberedelser til de enkelte tilsyn består i en dialog med politimester/sjef for særorgan, gjennomgang av aktuell dokumentasjon, resultatrapporter, m.m. Det er avgjørende for tilsynets legitimitet at distriktet/særorganet erfarer at tilsynet møter godt forberedt med nødvendig kunnskap og innsikt.

Selve tilsynet gjennomføres med møter og samtaler med sentrale personer i distriktet/særorganet. Tilsynet har erfart at det gjennomgående er konstruktive og positive dialoger som gjennomføres i politidistrikter og særorgan. For å få et best mulig totaloversikt blir også representanter for de tillitsvalgte og hovedverneombudet invitert til å møte tilsynet.

Med bakgrunn i forberedelsene og selve tilsynsbesøket utarbeides en tilsynsrapport. Rapporten distribueres til politidirektøren, det aktuelle politidistrikt/særorgan med kopi til Justisdepartementet, det aktuelle statsadvokatembetet og Riksrevisjonen. Alle tilsynsrapportene er offentlig tilgjengelig.

Avdelingsdirektør Knut R. Mikkelsen.

Noen sentrale temaer for tilsynet den siste tiden

Det er umulig i et kort innlegg å gi en oversikt over de forhold tilsynet er opptatt av og har synspunkter på. For interesserte er det naturlig å henvise til tilsynets årsrapporter og rapportene fra de enkelte tilsyn.

Tilsynet har de siste årene bl.a hatt oppmerksomheten knyttet til ledelse og har i denne sammenheng bl.a gjort disse refleksjonene:

- ledere tilsynet har hatt kontakt med fokuserer fortsatt i hovedsak på forholdene innad i egen enhet og mindre på helhetlige løsninger i distriktet
- politimesternes ledergrupper er for lite opptatt av overordnede strategiske spørsmål
- det er behov for å tydeliggjøre og profesjonalisere arbeidsgiverrollen
- lederutvikling bør fortsatt prioriteres

I tillegg har selvfølgelig det operative planverket vært et viktig tilsynsområde det siste året.

Tilsynet har også sett en del feil og mangler i tolkingen av lov og avtaleverket f.eks knyttet til pb.1 , pb.2 og pb.3, seniorpolitikken og det er også avdekket feil knyttet til refusjoner.

Tilsynsenheten er opptatt av å utvikle sin virksomhet til beste for etaten. Når det gjelder planene for 2013 er det naturlig at også tilsynsvirksomheten i Politidirektoratet bidrar i oppfølgingsarbeidet etter 22. juli kommisjonen.

I 2013 vil tilsynet også i større grad enn tidligere fokusere på oppfølgingen av de funn tilsynet har gjort i de enkelte distrikt/særorgan.

Ledelse – Paradokser og verdikonflikter

Av Egil Løksa, pensjonert politispektør i PST

Som en følge av rapporten fra «22. juli-kommisjonen» har det vært reist sterk kritikk av så vel systemer og ledelse. Ledere har nærmest stått i kø for å ta ansvar for de kritikkverdige forhold som rapporten omhandlet. Jeg stiller meg spørsmålet: Hva ligger i begrepet å ta ansvar. Statsministeren tolker det på sin måte og vil ikke trekke seg tilbake. Andre mener at det å ta ansvar innebærer at en trekker seg tilbake.

Rapporten har i media medført en heksejakt på ansvarlige for den kritikken som er reist. I stedet for å følge opp de systemfeil som åpenbart var til stede, har en konsentrert seg om enkeltmenneskene som sto i en situasjon som ingen tidligere har stått overfor i fredstid.

Jeg ser at lederutdanning skal i ettertid vektlegges i større grad enn tidligere. Etter min mening gir lederutdanningen et «verktøy» for bedre ledelse. Det er dermed ikke sagt at lederutdanningen automatisk gir bedre ledere. En leder må også ha et talent for å lede. Han/hun må blant annet ha sosiale

antenner som setter han/henne i stand til å behandle sine underordnede på en måte som blir respektert. Her må jeg innrømme at jeg har sett for mange ledere som ikke har vist det nødvendige talent selv etter flere omganger med lederutdanning.

En leder blir stilt overfor mange paradokser. Blant annet skal en leder:

- kunne etablere et nært forhold til sine medarbeidere – og holde en passende avstand.
- kunne gå foran – og holde seg i bakgrunnen
- vise medarbeiderne tillit – og følge med i hva de foretar seg
- være tolerant – og vite hvordan man vil ting skal fungere
- tenke på sin enhets mål – og samtidig være lojal overfor helheten
- kunne planlegge sin tid ordentlig – og være fleksibel overfor sin egen planlegging
- kunne gi uttrykk for hva man mener – og være diplomatisk
- være visjonær – og ha begge beina på jorden
- tilstrebe enighet – å være i stand til å skjære gjennom
- være dynamisk – og ettertenksom
- være selvsikker – og ydmyk

En annen utfordring er de sentrale verdikonflikter som en leder ofte må forholde seg til:

- mål versus middel
- individets behov versus organisasjonens behov
- frihet versus kontroll
- rettferdighet versus byråkratisk regel
- personlig integritet versus gruppeintegritet
- risiko versus sikkerhet

Dette er forhold som jeg sjelden ser brakt frem når en snakker om ledelse, selv om dette er daglige utfordringer for en leder på uansett nivå. Dette burde ha vært vektlagt i større grad på all lederutdan-

ning. En leder er ikke bare en sjef, men også et menneske.

Med bakgrunn i den kritikken som er fremsatt etter handlingene den 22. juli 2011 om manglende ledelse, burde kritikerne i større grad se om de ansvarlige lederne var satt i stand til å lede ut fra de momentene som er nevnt foran.

Jeg er ikke i tvil om at de aktuelle lederne gjorde hva de var i stand til da terrorhandlingene skjedde. At det ble gjort feil under operasjonene, er helt sikkert. Men var lederne gitt nødvendige ressurser – menneskelige som økonomiske – til å takle situasjonen som oppsto. Jeg har i min tid som leder hatt en klar «kjøreregel»: *Det er ingen ledere eller underordnede som gjør feil med vilje.* Jeg mener at både ledere og underordnede i utgangspunktet tar riktige avgjørelser ut fra den informasjonen som foreligger på avgjørelsestidspunktet. At det i ettertid kommer informasjon som medfører at avgjørelsen var feil, må ikke medføre ensidig kritikk av avgjørelsen som ble tatt. Man må imidlertid ha ryggrad nok til å erkjenne at den første avgjørelsen ikke var riktig og rette opp feilen i forhold til ny informasjon som foreligger. Dette savner jeg spesielt fra politisk side. Det er ikke nok å hevde ansvar. En må også være ærlig å innrømme at en tok feil.

Jeg håper at heksejakten på ansvarlige etter hvert forsvinner slik at en kan ta fatt på arbeidet med å rette opp de feil som ble begått. Den største utfordringen ligger etter min mening i langsiktig planlegging. Dette har jeg erfart er meget vanskelig ut fra at budsjettene er årlige og departement og politikere ikke kan garantere for bevilgninger i kommende budsjetter. Det er også viktig å innse at ved enhver investering normalt medfører at ca 10 % av investeringskostnadene vil være årlige drifts- og vedlikeholdskostnader. Dette er ofte glemt når en vedtar nye bygg eller datainvesteringer. ■

22. juli-kommisjonens dom –

Av Audun Buseth, Hovedverneombud for politi- og lensmannsetaten

Politiet er utsatt for hard kritikk etter 22. juli-kommisjonens rapport. Den var svaret på Regjeringens bestilling om en usminket og ærlig fremstilling av hva som skjedde 22.7.11, hvorfor skjedde det, og hvordan vårt samfunn kunne la dette skje?

Rapporten inneholder en detaljert beskrivelse av hendelsene den skjednesvangre dagen. En beskrivelse av forhold som fungerte, og som ikke fungerte. Det reises kritikk og plasseres ansvar fra regjering og helt ned til enkeltpersoner. Vurderingene av politiet beskriver en etat med behov for endring på flere områder.

Det er nødvendig med en forståelse av hva som faktisk skjedde for å kunne lære, selv om det kan være ubehagelig. Mange enkeltpersoner og funksjoner kan oppleve kritikken personlig, men det er politietaten som vurderes, og som må ta ansvaret for nødvendige endringer. Jeg er glad for at rapporten har mye fokus på bakenforliggende årsaker, og viktigheten av å legge til rette for at oppgavene faktisk kan løses på en god måte. «Oppmerksomheten må være på trening, opplæring, øvelser og veiledning – og valg av gode ledere» er en av kommisjonens konklusjoner på side 457.

Rapporten medfører et hevet ambisjonsnivå for politiets og samfunnets beredskap. Fire elementer som trekkes frem er risikoerkjennelse – kultur – ledelse – og læring. Svaret på mye av dette ligger i å utnytte virkemidlene i en god HMS-kultur. Kunnskap og systemer vi har i dag,

Audun Buseth, Hovedverneombud for politi- og lensmannsetaten.

men som kan utnyttes bedre. En naturlig følge bør være at HMS-kompetansen får en sentral plass i ledelse og drift av politiet i tiden fremover. Det er svært mange argumenter for dette i 22.7.-rapporten. Gode argumenter for et sterkere HMS-fokus, ikke for HMS sin skyld, men som nødvendige virkemiddel for å skape en mer effektiv og profesjonell etat.

Vi har behov for større oppmerksomhet på hvordan hele etaten fungerer, basert på behovene i de ytterste ledd. Over lang tid har det vært for stort fokus på økonomi og administrasjon. Det medfører et gap mellom beslutninger på overordnet nivå, og det den enkelte medarbeider opplever som viktig i sin hverdag. Avstanden mellom topplederne og de med «skoa på» må bli kortere. Planer, instruksjoner og strategier er bare en brøkdel av jobben. De gode tanker må omsettes i

praksis før det gir gevinst. Veien fra plan til handling går gjennom kunnskap, ferdigheter og samhandling. Det krever betydelig innsats over tid. Opplæring, trening og øvelser er helt nødvendig. En aktiv og konstruktiv vernetjeneste kan være ett bidrag til å sikre god sammenheng mellom behov, beslutninger og gjennomføring.

Jeg har stor tillit til at politidirektør Humlegård og politiets toppledere har kompetanse og motivasjon for å gjøre nødvendige endringer. MEN jobben klarer de ikke alene. De må få handlingsrom av politisk ledelse. Og det er nødvendig å samarbeide med tillitsvalgte og vernetjeneste. Det er viktige støttespillere for å sikre at de overordnede vedtak og gode intensjoner når ut i hele etaten, helt ut til politiets kontakt med publikum!

Samarbeid om felles operative tjenester mellom politidistrikter – realistisk eller utopi?

Av Gunn Berit Melvold, Sør-Trøndelag pd
Kjetil Ravlo, Nord-Trøndelag pd
Norleif Jønland, Sunnmøre pd
Robert Hjelmeseth, Sogn og Fjordane pd

Norsk politi er i søkelyset med hensyn til hvordan tildelte ressurser utnyttes. Samarbeid mellom politidistrikter er etterspurt i flere styringsdokumenter, for å få mer ut av de ressurser som finnes. Holdninger til et mulig samarbeid mellom politidistrikter om en felles operasjonssentral er undersøkt i forbindelse med en prosjektoppgave på LOU II 2011/2012.

Bakgrunn

Norsk politi er i søkelyset med hensyn til hvordan tildelte ressurser utnyttes. Samarbeid mellom politidistrikter er etterspurt i flere styringsdokumenter, for å få mer ut av de ressurser som finnes. 22/7-kommisjonen har nylig stilt spørsmål om ledelse, kultur og holdninger i politiet, og ikke minst tilkjennegitt svakheter ved beredskapen i Norge.

Forfatterne av denne artikkelen gjennomgikk studiet LOU II vinteren 2011/2012. I den forbindelse arbeidet vi med en prosjektoppgave, hvor problemstillingen ble «Samarbeid om felles operative tjenester mellom politidistrikt – realistisk eller utopi? For å få dokumentasjon til oppgaven, ble det gjennomførte intervju av tolv respondenter. De besatt ulike roller i tre forskjellige politidistrikt, samt på nasjonalt nivå i justissektoren. Hovedmålet var å undersøke holdningene til et mulig samarbeid om én felles operasjonssentral for flere politidistrikt. Målet var samarbeid for å få mer politikkraft, men spørsmålet var om samarbeid ble vurdert som hensiktsmessig i en slik sammenheng.

Samarbeidstanken er fremtredende i den nye styringstrenden New Public Leadership, som igjen kan anses som en kor-

eksjon av styringstrenden New Public Management (NPM). En av utfordringene med NPM var at betydelig fokus på måling av resultater, bidro til sektortenkning mer enn samarbeid.

Hovedfunn

Funnene i undersøkelsen med de tolv respondentene viste:

- En overvekt av respondenter som var skeptiske til et slikt samarbeid
- Holdningene til et samarbeid varierte ut fra ståsted i organisasjonen
- Følgende faktorer ble i størst grad trukket fram som problematiske i forhold til et samarbeid:
 - Tap av lokalkunnskap
 - Tap av relasjoner
 - Målkonflikter
 - Styringsproblemer
 - Tap av makt

Følgende faktorer ble av et mindretall trukket fram som mulig positive effekter i forhold til et samarbeid:

- Økt kapasitet
- Profesjonalisering
- Effektivisering

Vår enkle undersøkelse viste en klar overvekt av skepsis i forhold til et samarbeid om operasjonssentral mellom politidistrikt. Den viste også forskjeller i synspunkt ut fra ståsted i politiorganisasjonen. Ledere på lavere nivå og en PF representant fremstår som mest nysgjerrige i forhold til et mulig samarbeid. Ledere på strategisk nivå virket mest skeptiske til et samarbeid. Faktorene som ble trukket fram som problematiske kan vurderes i flere perspektiv, både på organisasjonsnivå og individnivå. Dette drøftet vi nærmere i vår oppgave.

Er et fremtidig samarbeid realistisk, eller er det utopi?

Vi fikk ikke noe klart svar gjennom vår undersøkelse, men det er liten tvil om at det foreligger argument for å tenke gjennom utprøving av et slikt samarbeid. Kanskje vil det kreve endringer i lover og i politimesterrollen? Kanskje skaper det for mye utrygghet? På den annen side er

det løsbart, også strukturelt. Grenseløssamarbeidet har vist veg på et begrenset, men dog betydelig område. De fant egnet struktur, gav tydelig mandat og fullmakter til å operere i fire politidistrikt. Kanskje er samarbeid om mindre komplekse områder enn en operasjonssentral aktuelt først, men spørsmålet er om det norske samfunnet har tid til å vente på dette i et beredskapsperspektiv?

Strukturendringer i form av større og mer robuste politidistrikter vil trolig være det mest sannsynlige svaret i slike prosesser, jf anbefalingene fra POD i resultatreformen del 1. Ulempene som er trukket fram med hensyn til tap av relasjoner og lokalkunnskap vil i så fall være like aktuelle ved større distrikt. Det vil også de fremmede faktorene med hensyn til profesjonalisering og kapasitet være. Nye grenser, mulige styringsproblemer og målkonflikter vil dukke opp også her. Ikke minst vil kontrollspenn bli en utfordring på ett eller annet nivå.

Veien videre

Evalueringen fra hendelsene 22.7.11, samt Stortingsmeldingen om resultatreformen som forventes det nærmeste året vil ha stor betydning for vegen videre. Dette med hensyn til krav om kapasitet og profesjonalitet, samt fokus på strukturendringer og samarbeidsløsninger. Avgjørende for fremtiden blir uansett betydningen av ledelse – at ledere klarer å ha perspektiv ut over eget primærområde. 22/7-kommisjonens viktigste anbefaling er at ledere på alle nivåer i forvaltningen styrker egne og organisasjonens grunnleggende holdninger og kultur til blant annet samhandling.

En av respondentene i vår undersøkelse sa med referanse til Grenseløs at suksessfaktoren der trolig handlet om at lederne ville hverandre «vel» og hadde tillit til hverandre. Nils Arne Eggens skriver i sin bok «Godfoten» (1999:25), følgende «Den høyeste formen for samarbeid, er der samarbeidet kommer innenfra, gjerne fra hjertet, der individene ikke «må» men «vil» nå et felles mål.» ■

Særbehandling av Staten

Hvorfor det?

Av **Baard Sig. Bratsberg**
KrediNor AS

Finansdepartementet har nylig fremlagt proposisjon 127 L (2011–2012) som omhandler forslag til ny lov om Statens Innkreivingsentral (SI-loven). Det er et ganske spesielt «skriftstykk» – enten skrevet av en byråkrat som ikke nylig har hatt «nærkontakt» med innfordringsbransjen eller av SI og for SI.

Noen fakta først: SI er et av Norges største inkassobyråer og håndterte i 2011 ca 1,4 mill inkassoppdrag – i størrelsesorden et sted mellom Lindorff og Kredinor i den vanlige verden. SI er med andre ord en stor innfordringsaktør med en profesjonell oppbygging, moderne fagsystemer og svært god faglig kompetanse – egentlig svært likt resten av inkassobransjen i Norge. Vi står altså ikke overfor en liten mygg som strever litt – og mitt spørsmål blir da – hvorfor må eller bør de særbehandles.

Hele lovforslaget dreier seg nemlig om å skape fordeler for Si's innfordringsvirksomhet på bekostning av det norske næringslivet for øvrig. Dette til tross for at Si's oppdragsgiver, staten, er den mest robuste kreditoren som finnes både hva gjelder evnen til likviditetsmessig å tåle forsinket betaling og evnen til å tåle et tap.

Allikevel lager man egne regler som ikke likestiller statens krav med næringslivets – men som gir staten både tvangsmessig og dekningsmessig privilegier.

De som sørger for statens inntekter må stå bakerst i køen – helt uforståelig.

I tillegg finner man det fortsatt på sin plass å opprettholde at skyldner i relasjon til statens krav skal ha en svakere retts-

beskyttelse enn ellers. Ved å bestemme at Forvaltningsloven, og ikke Inkassoloven, skal gjelde for SI's innfordringsvirksomhet har man i prinsippet fratatt skyldneren retten til å klage. Man sier rett ut i proposisjonen på side 15 at det ikke vil være effektivt om et innfordringstiltak skal kunne påklages. Inkassoloven har detaljerte regler om krav til innhold og frister for purringer og varsler som sendes fra fordringshaver men Finansdepartementet finner det lite «hensiktsmessig å gi detaljerte lovbestemmelser om utsendelse av fakturaer, betalingsoppfordringer og purringer mv.» Slike spørsmål vil man overlate til fordringshaver selv å løse.

Riktignok bestemmer lovforslaget at kravet til «God Inkassokikk» også skal gjelde for SI. Konsekvensene av manglende etterlevelse vil etter omstendigheten kunne medføre erstatningsansvar etter alminnelige erstatningsrettslige regler og personlig ansvar etter reglene om tjenesteforsømmelse. Men med en nesten ikke tilstedeværende klageadgang, og hvis man skal klage, så kronglete regler at man normalt vil måtte benytte advokatbistand, kan man neppe kalle dette et «lavterskel tilbud». Hvis man er dårlig behandlet, men resultatet av pågangen ville blitt det samme selv med god behandling, «er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold». Så fint!

Inkassoloven har nå vært i kraft i 20 år, og har vist seg å fungere svært tilfredsstillende. Loven er lett tilgjengelig for ikke jurister og gir i tillegg et lavterskel tilbud til skyldnere som mener seg utsatt for urettmessig pågang. For skyldner, uansett om det er en fysisk eller juridisk person, er inkassopågang inkassopågang uansett om pågangen iverksettes fra privat eller offentlig sektor. Ved å sørge for at man har et enhetlig regelsett for

Baard Sig. Bratsberg, KrediNor AS.

inkassopågang generelt vil det skape større rettsforståelse og ved det bedret rettssikkerhet. Det fremstår for meg fullstendig uforståelig at Inkassoloven ikke skal gjelde for SI og innfordring av statlige krav.

Det viktigste er imidlertid at lovforslaget opprettholder og utvider SI's rolle og funksjon som særnamsmann. Særnamsmann funksjonen, slik den er bygget opp innenfor statlig og kommunal innfordringsvirksomhet, har et inkvisitorisk preg og er i utgangspunktet et gufs fra fortiden.

Norge er, så vidt vites, det siste landet i Skandinavia hvor særnamsmann funksjonen for offentlig krav opprettholdes. Det at man ønsker å videreføre en ordning hvor inkassator skal være både inkassator, kreditors representant, dommer og i en viss utstrekning klageinstans er en foreldet ordning i 2012. Det er en ordning som er ukontrollerbar og svært lite transparent og som kaster enhver form for normal rettssikkerhet over bord. Det blir først over sommeren Stortinget tar stilling til lovforslaget.

EMD:

Dom i tomtefestesaken

Faktum:

Utdrag fra sammendraget: Klagerne var seks norske grunneiere, som på ulike tidspunkt hadde bortfestet tomtene sine til bolig- eller fritidshus, for leieperioder på mellom 40 og 99 år.

Tomtefesteloven

ble vedtatt i 1996, og trådte i kraft i 2002. Ifølge en lovendring, som trådte i kraft i november 2004, fikk festere av tomt til boliger eller fritidshus rett til å forlenge festekontrakten på samme vilkår som tidligere, og uten tidsbegrensning, jf. § 33. Spørsmålet om forlengelse av festekontrakter på samme vilkår som tidligere var oppe for Høyesterett i plenum – HR-2007-1593-P/Rt. 2007 side 1281 (Øvre Ullern-dommen).

Høyesterett kom enstemmig til at tomtefesteloven § 33 ikke var i strid med tilbakevirkningsforbudet i Grunnloven § 97 eller kravet om «fuld Erstatning» ved ekspropriasjon etter Grunnloven § 105. Anvendelsen av bestemmelsen krenket ifølge Høyesterett ikke Norges folkerettslige forpliktelser etter Konvensjonens første protokoll artikkel 1. Høyesterett kom til samme resultat i et søksmål som involverte én av klagerne for Domstolen (HR-2007-1594-P).

De øvrige klageres søksmål ble derfor avvist i underinstansene.

EMDs syn:

Utdrag fra sammendraget: Domstolen delte klageres syn om at den lave årlige festeavgiften (mindre enn 0,25 % av antatt markedsverdi), og den tidsbestemte varigheten av avgiftssatsene, utgjorde et vesentlig inngrep i klageres eiendomsrett. Domstolen var imidlertid ikke enig med klagerne i at anvendelsen av tomtefesteloven § 33 utgjorde en *de facto* ekspropriasjon, eller at det innebar at klagerne ble fratatt all meningsfull bruk av eiendommene. For Domstolen var spørsmålet derfor om den aktuelle lovgivningen kunne anses nødvendig for

å kontrollere at eiendommene ble brukt i samsvar med allmennhetens interesse, etter EMK første protokoll artikkel 1 andre ledd. Domstolen minnet om sin tidligere praksis (*Hutten-Czapka*, [GC] EMD-1997-35014-2) om at nasjonale myndigheter i prinsippet hadde bedre forutsetninger enn internasjonale dommere ved vurderingen av hva som skulle anses som «allmennhetens» interesser. Særlig gjaldt dette i tilfeller som gjaldt komplekse sosiale, økonomiske og politiske spørsmål.

Ifølge Domstolen hadde nasjonale myndigheter, inkludert den lovgivende makt, en vid skjønnsmargin på dette feltet. Domstolen viste videre til at den ville respektere nasjonale lovgiveres vurdering av hva som var i allmennhetens interesse, med mindre denne vurderingen var åpenbart uten rimelig grunnlag.

Under henvisning til forarbeidene til lovendringen kom Domstolen til at lovgivers vurderinger ikke var åpenbart uten rimelig grunnlag. Deretter tok Domstolen stilling til om inngrepet kunne anses proporsjonalt. Det må vurderes om man ved inngrepet oppnår en rimelig balanse mellom samfunnets generelle interesser og individets krav på vern om fundamentale rettigheter.

Domstolen uttalte at myndighetene ikke hadde foretatt en rettferdig fordeling av de involverte sosiale og økonomiske byrdene, men at denne utelukkende ble lagt på klagerne. Domstolen fant derfor at myndighetene, til tross for en vid skjønnsmargin på dette området, ikke hadde foretatt en rimelig avveining mellom allmennhetens interesser og klageres eiendomsrettigheter.

Domstolen viste til at Høyesterett også hadde vurdert forholdet til første protokoll artikkel 1. Domstolen var imidlertid uenig i det utgangspunktet Høyesterett la til grunn for sin drøftelse, som var om det var i strid med bestemmelsen at kla-

gerne ikke hadde rett til å få festeavgiften oppjustert til tomtens markedsverdi. Ifølge Domstolen var det ikke dette som var spørsmålet, og viste til at tomtefestelovens § 33 hindret enhver oppjustering av festeavgiften utover konsumprisjustering. På denne bakgrunn konkluderte Domstolen enstemmig at første protokoll artikkel 1 var krenket.

Gjennomføring av avgjørelsen etter art. 46:

Domstolen viste til at det underliggende problemet som forårsaket krenkelse i denne saken skyldes den generelle lovgivningen. Dette var ifølge Domstolen en sak der den anså at medlemsstatens myndigheter burde foreta passende lovgivningsmessige eller andre generelle tiltak for å sikre et system som ivaretok en rimelig balanse mellom bortfesternes interesser på den ene siden, og allmennhetens interesser på den andre siden. Den understrekte samtidig at det ikke var opp til Domstolen å foreskrive hvordan bortfesternes interesser skulle avveies mot andre involverte interesser.

Spørsmålet er hvilke konsekvenser denne dommen vil få. Det er viktig å huske på at dommen kun gjelder gyldigheten av tomtefesteloven § 33 om festernes rett til, ved festetidens utløp, å forlenge festekontrakten på samme vilkår som tidligere, og at i dette tilfellet utgjorde den lave årlige festeavgiften mindre enn 0,25 % av antatt markedsverdi.

Dommen har ingen betydning for grunneiers rett til å kreve regulering av festeavgiften i løpet av festetiden, og den vil neppe ha noen betydning for vilkårene for festers rett til innløsning av tomtene, jf. tomtefesteloven § 37. Det gjenstår imidlertid å se hva regjeringen og Stortinget nå vil gjøre med § 33.

Fra JUSSNYTT nr. 8/2012

En kjennelse av Borgarting lagmannsrett av 12.06.2012 har krav på betydelig interesse. Det vises spesielt til problemstillingen knyttet til uformell kontakt mellom namsmann og tingrett. Dessuten peker vi på det som er opplyst omkring Politidirektorens engasjement i saken.

Fakta var følgende:

A har i forbindelse med en rekke tvangsforretninger som er fremmet mot ham reist inhabilitetsinnsigelser mot lensmann B. Etter initiativ fra A ba Politidirektoratet ved brev av 18. mars 2011 om at habilitets spørsmålet knyttet til tvangssakene (...) ble forelagt tingretten for avgjørelse. Sorenskriver NN ved X tingrett, som er ordinært verneting for sakene, anså seg ikke habil, men ba likevel om at saken ble overført til annet embete. Ved beslutning 4. juli 2011 ga Borgarting tillatelse til at saken ble overført til Y tingrett. I to av de aktuelle tvangssakene, namsmannens saksnummer (...) ble inhabilitetsinnsigelsene behandlet i forbindelse med klage og ble avgjort i nå tvangskraftige kjennelser avsagt 19. august 2011.

Etter at både lensmann B og A hadde uttalt seg, avsa Y tingrett 4. januar 2012 kjennelse om habiliteten i de tre andre tvangssakene. med slik slutning:

Lensmann B er / var habil ved behandlingen av tvangssakene med namsmannens saksnummer (...).

A påanket kjennelsen i sin helhet. Anken gjelder saksbehandlingen, lovanvendelsen og bevisbedømmelsen. Lensmann B har gitt tilsva-

I de i alt 7 tvangssaker som verserte mot A pr oktober 2011 var det, da tingretten avsa sin kjennelse, avholdt tvangsforretninger der det er tatt utlegg i As eiendom i seks saker og en var berammet. Utleggsforretning holdt 4. januar 2012 er påklaget og klage sendt Kongsberg tingrett 1. mars 2012.

Det er tidligere skriftlig beklaget at det ved en feil ble berammet 2 utleggsforretninger på en søndag. A benytter likevel denne feil for alt den er verd.

Alle klager som er kommet fra A vedrørende avholdte utleggsforretninger har hatt samme ordlyd og gjelder habilitet. Sorenskriver NN har bedt namsmannen fortsette saksbehandlingen, idet han har ment at A trenerte sakene.

Som namsmann har B godt kunnet tenke seg å overlate disse sakene til andre, men sorenskriveren har ment at det ikke forelå inhabilitetsgrunn og anmodet om at saksbehandlingen fortsatte.

Namsmannen la ikke ned noen påstand.

Lagmannsretten så saken slik:

Det inhabilitetsspørsmål som er forelagt tingretten begrenser seg til namsmannens saksnumre (...), der spørsmålet ikke er avgjort i forbindelse med klagesak.

Det følger av tvangsfullbyrdsloven § 2-5 at dersom det antas at både namsmannen og namsmannens fullmektiger er inhabile, skal namsmannen forelegge spørsmålet for tingretten. Bestemmelsene i domstolloven § 106, § 108, § 109, §§ 111-113 og § 121 gjelder tilsvarende for tvangsfullbyrdsessaker. Ved avgjørelsen av habilitetsspørsmålet gjelder § 118 og § 120 annet ledd tilsvarende. Av § 118 fremgår at tingretten treffer avgjørelsen ved kjennelse.

Etter at avgjørelse i hovedsaken foreligger, vil habilitetsmangler være ankegrunn og anke initieres i så fall av partene.

Et spesielt forhold i nærværende sak er at det synes å ha vært en form for mer eller mindre uformell kontakt mellom namsmannen og X tingrett, der tingret-

ten har gitt uttrykk for at det ikke foreligger inhabilitet. I den grad det er tilfellet, synes det for lagmannsretten klart at tingretten var inhabil når en formell henvendelse om spørsmålet ble rettet til den, etter initiativ fra A via politidirektoratet. Dette får imidlertid ingen betydning her, idet X tingrett fikk lagmannsrettens tillatelse til å overføre saken til Y tingrett.

Det fremstår for lagmannsretten som om A kan ha misforstått lovens saksbehandlingsordning, når det anføres at det var en feil av tingretten å opprette egen sak og feilaktig har oppført ham som saksøker og namsmannen som saksøkt og at namsmannen forelegger inhabilitetsspørsmål i verserende saker for tingretten. Dette er i tråd med lovens ordning. At angivelse av partsforhold med A som saksøker, i en sak som er initiert av namsmannen, man oppfattes som misvisende er forståelig, men er uten betydning.

Tingretten har uttrykkelig uttalt at den ikke vurderte habilitetsspørsmålet i relasjon til de saker der dette hadde blitt behandlet sammen med klagen over tvangsforretningen, og at avgjørelsen bare gjelder de saker der slik avgjørelse i klagesak ikke foreligger. Lagmannsretten forstår også tingrettens avgjørelse slik at den bare omfatter fremtidige disposisjoner i de aktuelle saker, og således ikke tar stilling til allerede foretatte disposisjoner. Feil ved disse må eventuelt avgjøres etter egen klage. Lagmannsretten kan således ikke se at tingretten ved dette har tatt stilling til saksbehandlingsfeil i tidligere rettskraftige avgjørelser, slik A synes å anføre.

Noe grunnlag for opphevelse av tingrettens avgjørelse på grunnlag av saksbehandlingsfeil knyttet til inhabilitetsspørsmålet kan lagmannsretten ikke se at det er.

Når det gjelder de forhold som A har anført som grunnlag for inhabilitet, er ingen av disse av en slik karakter at de i seg selv leder til inhabilitet etter domstoloven § 106. Som også tingretten har lagt til grunn, må eventuell inhabilitet begrunnes i særegne omstendigheter som skulle være skikket til å svekke namsmannen uhildethet, jf. domstoloven § 108. Som tingretten er også lagmannsretten kommet til at det ikke foreligger inhabilitet etter denne bestemmelsen.

Lagmannsretten kan ikke se at det er holdepunkter for den alvorlige anklagen om at namsmannen har handlet på vegne av eller bevisst til fordel for saksøker i tvangssakene.

At det skal ha vært berammet tvangsforretninger på søndager, noe som namsmannen har beklaget og begrunnet med at det skjedde ved en feil, gir ikke grunnlag for å svekke hans habilitet. At forkynnelser angivelig ikke skal ha kommet frem, gir heller ikke grunnlag for å anta

at berammelsene er forsøkt hemmeligholdt, som anført av A. Avholdelse av tvangsforretning uten varsel til saksøkte ville være en saksbehandlingsfeil og kunne som sådan vært påklaget. Men noe grunnlag for inhabilitetsinnsigelse mot namsmannen gir det ikke.

Det følger av tvangsfullbyrdelsesloven § 2-5 annet ledd at spørsmålet om namsmannens habilitet skal forelegges for tingretten dersom det «antas ... at både namsmannen og hans fullmektiger er ugilde». Namsmannen har også ellers rett, men ikke plikt, til å forelegge habilitetsspørsmålet for tingretten, som i tilfelle må ta stilling til spørsmålet ved kjennelse.

Lagmannsretten kan ikke se at det i dette tilfelle var grunn til å anta at namsmannen var inhabil. Namsmannen hadde derfor ikke plikt til foreleggelse. Når namsmannen likevel valgte å kontakte tingretten, ville det ha vært mer betryggende om dette skjedde i form av en formell henvendelse, og ikke ved uformell

kontakt med sorenskriver NN. Lagmannsretten tar ikke stilling til om fremgangsmåten utgjør en saksbehandlingsfeil, ettersom en eventuell feil uansett ikke har virket inn på resultatet. Lagmannsretten oppfatter det slik at sorenskriver NN ga uttrykk for at B ikke var inhabil, noe også X tingretten konkluderte med i sin kjennelse. Denne konklusjonen er etter lagmannsrettens syn korrekt. Retten finner det videre klart at den fremgangsmåten B valgte, ikke i seg selv er egnet til å svekke tilliten til hans habilitet.

Når det gjelder As øvrige anførsel knyttet til påstått villedning av politimesteren og at B skal ha hevdet at A lyver om egen sykdom, finner lagmannsretten ikke holdepunkter for noen av disse, og går ikke nærmere inn på dem.

—
Lagmannsretten avsa deretter enstemmig kjennelse om at anken forkastes. ■

Annonse

Høring – NOU 2012:14

Rapport fra 22. juli-kommisjonen

Norges Politilederlag vil gi uttrykk for at 22. juli-kommisjonen har lagt frem en godt gjennomarbeidet rapport. Det er mange funn i rapporten som vi må lære av og vi må bruke rapporten i politi- og lensmannsetaten på en konstruktiv måte. Det er viktig at det i det videre arbeidet i forbindelse med rapporten tas hensyn til at dette er en rapport som analyserer konkrete hendelser den 22.7.2011.

Imidlertid vil vi på et generelt grunnlag anføre at det negative bildet av norsk politi som mange utlegger av Gjørv-rapporten trenger en korleksjon. Det er således en kjensgjerning at kriminalitetsbekjempelsen i de senere år har gått i en positiv retning. Oppklaringsprosenten går opp og sakstallet går ned. Dette skyldes ikke minst god ledelse rundt omkring i politidistriktene. Vi vil sterkt fraråde at man nå «tar av» i den forstand at «alt» skal endres i norsk politi. Vi mener at dette heller ikke var meningen med Gjørv-kommisjonens anbefalinger. Vi må derfor ta med oss det gode arbeidet gjort i de senere år, samtidig som arbeidet med å forbedre oss på de felter som ble avdekket som kritikkverdige den 22. juli 2011 blir gitt høyeste prioritet.

Vi viser her til rapportens forslag til tiltak som omfatter politiet:

- *Politidirektoratet må etablere et tydelig målstyringssystem som dekker helheten i etatens oppgaver, og sørge for sammenheng mellom mål, prioriteringer, ressurs- og bemanningsplanlegging, ressursbruk og rapportering. Den operative virksomheten må forsterkes. Tydelige krav til responstid, responskvalitet og samsvar mellom oppgaver og bemanning må etableres.*

Norges Politilederlag er enig i at vi må se på våre målstyringssystemer. Politiet har alt for mange resultatmål å jobbe etter. Prioritering betyr at noe kommer foran noe annet. Mye tid og ressurser går med

til rapportering på alle nivåer. Med færre og konkrete resultatmål vil det være tydeligere hva som forventes av polititjenesten. Den operative tjenesten må forsterkes. Innenfor dagens ressurser er dette vanskelig. Opptak på Politihøgskolen av politistudenter må i mange år fremover ligge minst på dagens nivå. God beredskap er avhengig av tilstrekkelig bemanning.

Krav til responstid og responskvalitet må komme på dagsorden, samtidig som det må utvises stor forsiktighet i f.h.t. slike målekriterier. Politiets oppgaver er svært sammensatt og kompleks og kan ikke alltid fullt ut måles gjennom tallfestede mål.

- *Politidirektoratet må ta sterkere ansvar for samordning, effektivisering og mer enhetlige løsninger i Politi-Norge og for å påse at politiets organisering, på distriktsnivå, og lokalt nivå, er tilstrekkelig robust, både med hensyn til responstid og operasjonsledelsens kapasitet, erfaring og utrustning.*

Norges Politilederlag er av den oppfatning at det arbeidet som er gjort i Resultatreformene i forhold til politidistrikt og driftsenheter må føres videre i Stortingsmeldinga som kommer i forbindelse med melding til Stortinget som justis- og beredskapsminister Faremo og statsminister Stoltenberg har varslet. Politidirektoratet har en viktig rolle i forhold til særorgan og politidistriktene, også i forhold til justisdepartementet. Slik vi ser det har det de siste årene vært for mye politisk detaljstyring av direktoratet.

- *Politidirektoratet må raskt utarbeide en klar, helhetlig IKT-strategi for politiet for å muliggjøre samhandling på operativt og taktisk nivå, og for å kunne analysere, styre, og utvikle etaten strategisk. Det må settes av midler til en rask og effektiv implementering.*

Ovenstående anbefaling tiltredes av Norges Politilederlag. Det noteres med

tilfredshet at konseptutredningen knyttet til den nye plattformen for straffesakssystemet nå er godkjent og dermed burde danne grunnlag for en forsering og rask finansiering av dette betydelige løftet for norsk politi. Det må komme tilleggsbevilgninger og adekvat kompetanse må arbeide med dette. Kanskje dette er det punktet som er viktigst å få på plass. Det er helt nødvendig at dette arbeidet intensiveres.

- *Operasjonssentralene må være utrustet og bemannet til å fylle sin viktige rolle. Enhetlige løsninger for effektiv varsling mellom distrikter og rask varsling og mobilisering av egne mannskaper må etableres.*

Det er vanskelig å oppfylle denne anbefalingen utenom å se på struktur først i form av antall politidistrikt og videre på driftsenheter. For å oppnå en god bemanning av operasjonssentralene må distriktenes ressursituasjon bedres vesentlig. En nødvendig oppbemanning av operasjonssentralene synes særlig nødvendig i små og mellomstore politidistriktene. Dersom denne oppbemanningen må skje innenfor nåværende mannskapsressurs gjennom interne justeringer vil det åpenbart gå utover andre viktige gjøremål, – dette også innenfor beredskapsområdet.

- *Den enkelte patrulje må få tilgang til teknologi for skriftlig og visuell informasjonsdeling og opplæring i systemer som gir dem større evne til å løse sine oppgaver, opptrø koordinert og utveksle informasjon mellom alle nivåer i politiet.*

Dette punktet hører sammen med utvikling av IKT- strategien og må prioriteres.

- *Kompetansen til å løse skarpe oppdrag i politistyrken må økes. Relevante deler av det som i dag er opplæringen for innsatspersonell i kategori tre, bør også gis innsatspersonell i kategori fire.*

Norges Politilederlag er enig i at kompetansen til å løse skarpe oppdrag må prioriteres, men dette kan ikke gå på bekostning av øvrige kriminalbekjempende aktiviteter som for eksempel etterforskning. Skal etterforskere, som i dag ikke har IP-godkjenning, gjennomføre tilstrekkelig trening for å opparbeide IP-status, vil det kreve en generell styrking av etterforskermiljøet for å kompensere for den tid som vil gå med til IP-trening. Det må legges vekt på at det kan legges til rette for økt trening også innenfor ordinær arbeidstid.

- *Det bør etableres en nasjonal politiooperativ sentral som en skalerbar del av operasjonssentralen i Oslo, for å muliggjøre en koordinert samhandling av en hendelse som finner sted i flere distrikter eller overskrider kapasiteten til det enkelte distrikt.*

Styrking av den operative tjenesten kan være nødvendig. Det er viktig at beredskapen er akseptabel i hele landet. Oslo med omliggende område kan dekkes fra et beredskapssenter i Oslo, men det vil ikke være til hjelp for beredskapen utover dette distriktet. • Planene om et senter for politiets nasjonale beredskapsressurser bør gjennomføres. Hvordan dette eller andre beredskapssenter skal serve resten av landet må være en del av en utredning.

- *Det må etableres en robust politihelikoptertjeneste i Oslo politidistrikt, og det må etableres samarbeidsordninger som sikrer politiet transportkapasitet i andre deler av landet. Politihelikopterets kapasitet og rolle i skarpe situasjoner må avklares.*

Behovet for operativt politihelikopter er u diskutabelt, og en dekning for hele lan-

det. De økte ressursene som må til for å holde flere helikopter og helikoptermannskaper i beredskap til enhver tid må imidlertid ikke gå på bekostning av andre prioriterte oppgaver som politiet er satt til å gjøre, men må komme som friske midler.

Norges Politilederlag ønsker å bidra til å bedre kulturen, holdningene, kommunikasjon og lederskapet i etaten. Dette kan gjenspeiles gjennom «Lederplattformen» som Politidirektoratet har innført i politi- og lensmannsetaten.

Norges Politilederlag beklager den korte høringsfristen og vil komme tilbake med høringsuttalelse og innspill i forbindelse med det videre arbeide om utvikling av politi- og lensmannsetaten.

Jonny Nauste

Annonse

Annus horribilis

Som nytilsatt politimester var Sissel Hammer innstilt på en tøff jobb. Men hun var ikke forberedt på å måtte håndtere den verste hendelsen i Norge siden den andre verdenskrig. – Et avsindig år, sier hun om sitt første år som politimester i Nordre Buskerud.

Den verste stormen har lagt seg etter foreløpig siste mediebølge rundt 22. juli. Dramatikken rundt presentasjonen av Gjørsv-rapporten og deretter Mælands plutselige og uventede avgang er fordøyd og kommet litt på avstand. Det enorme medietrykket har begynt å legge seg.

Men fremdeles er det mange journalister som ønsker å få politimesteren i Nordre Buskerud i tale. Hvem er denne politimesteren som har stått midt i orkanens sentrum mens diskusjonen rundt politiets håndtering av terroranslaget på Utøya, har rast?

Fått mye kjeft

De første månedene etter 22. juli var det et veldig sterkt fokus på det operative som sviktet hos politiet i Nordre Buskerud. En horde av forståegpære – både kvalifiserte og mindre kvalifiserte, har ment noe om politiets håndtering av dramaet der ute i Tyrifjorden.

At det også skal ha vært mye som sviktet oppover i politisystemet, er kommet frem senere, tydeligst i Gjørsv-rapporten.

Sissel Hammer innrømmer at det i perioder har vært tøft å stå alene mens kritikken har haglet.

– Jeg føler at jeg hele tiden hadde støtte hos politidirektør Mæland. Han var på besøk hos oss flere ganger. Og støtteerklæringene fra politimesterkollegiet og fra fagforeningen min, Norsk Politileder-

– Politimesterjobben har krevd meg 24 timer per døgn. Det har vært en kjempebratt læringskurve, innrømmer Sissel Hammer.

lag, har gjort veldig godt. Men det er helt klart at det er jeg som sitter på toppen her i Nordre Buskerud politidistrikt. Det er jeg som har ansvaret her, sier hun.

”Utenforstående vil neppe kunne begripe hvilken arbeidsmengde vi har hatt det siste året”

Det har vært viktig for Sissel Hammer å beskytte sine ansatte. Gjørsv-rapporten slår fast at den første patruljen fra Nordre Buskerud ikke fulgte «skyting pågår»-instruksen. Det hadde vært mulig å kom-

me ut på Utøya tidligere. Det antas at liv kunne vært reddet der ute.

Politimesteren i Nordre Buskerud tar utsagnene på største alvor. Men viker ikke en tomme fra tidligere utsagn om at alle blant hennes mannskap gjorde sitt aller, aller ytterste. Bedre enn det kan ingen forvente. Ingen vegret seg, alle sto på det de maktet.

Mange har gitt henne honnør for at hun har vært så klar på at mannskapet gjorde det de kunne, og at det er hun som leder som har ansvaret.

Ekstrem og uoversiktlig hendelse

– Det er lett å konkludere med hva som slo feil i ettertid når vi kjenner alle sva-

Sissel Hammer er svært tilfreds med å ha fått på plass en egen kommunikasjonsrådgiver. Kari Anne Kvarving begynte i stillingen den 13. august, samme dag som Gjærv-rapporten ble lagt frem.

rene. Vi vet nå at det bare var én gjerningsperson, dette visste vi ikke sikkert mens dramaet utspant seg, påpeker politimesteren.

– Vi snakker om et kort tidsperspektiv. Alle avgjørelsene som skulle tas, alle ordrene som skulle gis, koordineringen og samkjøringen – alt skjedde innenfor et kortere tidsrom enn vår samtale her og nå, illustrer Sissel Hammer med henblikk på portrettintervjuet med henne på Politihuset i Hønefoss denne varme ettermiddagen i begynnelsen av september.

Det kan merkes på henne at hendelsen 22. juli i fjor har satt spor. Kontortelefonen kimer fra tid til annen under intervjuet, og Sissel Hammer lar den kime. Men da mobilen hennes kort tid etter tar over, blir hun urolig. Hun ber høflig om å få avbryte for å ta en rask sjekk. Det kan hende det er noe alvor-

lig. Som politimester kan hun ikke gjøre seg helt utilgjengelig. Selv ikke kun for halvannen time.

Brukte ferien til å gjøre seg kjent

VG har i lengre tid kjørt artikkelserien «Hvor var du den 22. juli». Alle husker vi godt hvor vi var da vi fikk den første meldingen. Sissel Hammer hadde ferie. Denne aktuelle uka hadde hun brukt til å gjøre seg kjent med sitt nye politidistrikt.

Fredag 22. juli hadde hun vært innom Gol lensmannskontor og drukket kaffe, og hun og ektemannen var på vei hjemover til Bærum. De hadde stoppet i Nes og hilst på de ansatte ved lensmannskontoret der, vært innom Bjørneparken i Flå, og var kommet ned til Noresund da hun hørte om bomben i Oslo via radioen i bilen.

Hun tenkte straks på sine to sønner på 20 og 23, og ble bekymret for hvor de var. Hun visste at i hvert fall eldstemann hadde planer om en tur til Oslo. Hun

”Det ble klart helt fra starten at vi ikke var dimensjonert for å håndtere det enorme medie-trykket”

fikk kontakt med guttene, og ble beroliget. Alt bra med dem.

Så ringer hennes tidligere kollega fra Oslo politidistrikt, politistasjonssjef Kåre Stølen ved Grønland politistasjon.

– Hva skjer, Sissel? – Det må du vite, det er ditt distrikt som er rammet, sva-

rer hun. – Jeg har fått beskjed om at det skal være skyting ute på Utøya, forteller Stølen.

Sissel Hammer er da nesten hjemme, hun ringer opp sin fungerende som akkurat har gitt bevæpningstillatelse. Hun lempet av mannen og setter kursen mot Utøya. Etter den første tunnelen etter Sollihøgda stopper det opp. Trafikken står helt stille.

Hun setter igjen bilen i en grøft, og får haik videre av en patruljebil fra Asker og Bærum. Før de kommer frem til Utvika, får de melding om at en gjerningsperson er pågrepet. Politimesteren endrer kurs og drar til Politihuset. Aksjonen på Utøya er over, men det er nå det virkelige store arbeidet starter for Nordre Buskerud politidistrikt.

Et stort HMS-apparat

Utover kvelden og natten kom det mer og mer informasjon inn som beskrev hvilket omfang denne tragedien hadde. Det var mye som skulle organiseres og koordineres, det var behov for mannskaper både ute på øya og ved evakuerings- og pårørendesenteret på Sundvollen. Et enormt apparat var i sving, og et stort antall frivillige fra alle etater og fra ulike distrikt mønstret på.

Midt i kaoset med møter og organisering, var den ferske politimesteren veldig klar over at manskapene hennes trengte tett og kvalifisert oppfølging.

– Det var helt uvirkelig. Det kan ikke beskrives, det var surrealistisk. Grufullt, er alt Sissel Hammer klarer å si om hvordan hun selv opplevde de første timene.

De første manskapene kom etter hvert tilbake fra øya. – Jeg satte meg ned og pratet med dem mens vi ventet på å at en psykolog skulle komme, gjenforteller Sissel Hammer.

I lang tid hadde politidistriktet daglige møter som et tiltak for å bearbeide opplevelsene. – Det var ikke nødvendigvis de som hadde vært på Utøya som hadde det tøffest. Det var en stor påkjenning også for de som var ved evakuerings- og

Politimester Sissel Hammer er ikke bekymret for politidistriktets fremtid. – Det viktige for oss er å ha en organisering som gjør oss i stand til å levere en best mulig tjeneste for innbyggerne våre.

pårørendesenteret. De jobbet tett på de pårørende og ungdommene som var traumatisert. Også de som besvarte pårørendetelefonene var utsatt for en stor påkjenning, påpeker politimesteren.

Det var vært avholdt flere store felles HMS-samlinger, også en hvor ektefeller

og samboere fikk være med. Alle ansatte har stående tilbud om videre HMS-hjelp hvis de trenger det.

Enorme arbeidsmengder

– Utenforstående vil neppe kunne begripe hvilken arbeidsmengde vi har hatt det

Politimester Sissel Hammer passerer Tyrifjorden og utsikten mot Utøya hver dag til og fra jobb. Da går tankene hennes tilbake til 22. juli og de berørte.

siste året. Det har gått døgnekontinuerlig, forteller Hammer, som avslører at hun i lange tider kun var hjemom for å få seg litt søvn før hun returnerte tilbake til arbeidet.

Helt i starten var det søket etter antatt omkomne. Så skulle de omkomne fraktes fra øya. Nordre Buskerud politidistrikt hadde dessuten ansvaret for alle eiendelene til de over fem hundre ungdommene som hadde vært der ute. – Selv om vi fikk hjelp, hvilte det et stort ansvar på oss. Vi var opptatt av å utføre disse viktige oppgavene profesjonelt og verdig, fremhever Hammer.

I kjølvannet av arbeidet som var direkte knyttet til hendelsen, med blant annet over 100 avhør, samt stor involvering i

den krimtekniske jobben, kom rapportene. Egeevaluering og de mange intervjuene i forbindelse med de eksterne evalueringene, Sønderland-rapporten og 22-julirapporten.

Alle minnesamlingene. Alle besøkene til politidistriktet, av embetsfolk og andre. Forfattere har vært på besøk. Medieoppbudet har vært enormt, og det er gått med mye tid til å snakke med journalister.

God måloppnåelse

Nordre Buskerud politidistrikt er et lite distrikt med sine i overkant av 180 ansatte. Sett i forhold til bemanning, mener politimesteren at politidistriktet har imponert stort i forhold til de

arbeidsmengdene som er håndtert det siste året. De massive og krevende oppgavene i forbindelse med 22. juli har gått parallelt med ordinær drift.

Sissel Hammer er ikke rent lite stolt over at Nordre Buskerud kan vise til god måloppnåelse for fjoråret. – Det eneste vi har nedprioritert, er kontrollerte kjøretøy og narkotika. Vi har levert på resten, sier politimesteren fornøyd.

Aldri har det vært så lavt sykefravær ved politidistriktet som etter 22. juli. Et godt signal på at det hersker god lagånd i det lille politidistriktet i Buskerud.

– Det har nok også vært godt å komme på jobb og dele erfaringene med hverandre, tror politimesteren.

Politidistriktet har lagt stor vekt på å ta tak i læringspunktene fra egen evaluering og eksterne evalueringer etter 22. juli. Tragedien på Utøya preger dem og vil gjøre det for alltid. Men innstillingen nå er at de skal se fremover.

– I forrige uke var vi i Stavern på stabskurs. Det var fremtiden som var på kurs, beskriver Sissel Hammer.

Nye og bedre beredskapsrutiner

En rekke tiltak er allerede på plass i forhold til beredskapen i politidistriktet. Det er innført minimumsbemanning på Operasjonssentralen. Noe den nye politimesteren ønsket å innføre allerede før 22. juli.

Videre er beredskapsplanverket digitalisert. Og det er innført et eget internt varslingsystem. Sissel Hammer hadde ikke tid til å vente på PDMT. Riksalarmsvarslingen i politidistriktet er styrket, og alle viktige telefonnumre er lett tilgjengelig.

Politidistriktet er nå styrket med to nye politibåter – den ene fast stasjonert på Tyrifjorden og den andre på henger. Det

Faktaramme:

Sissel Hammer har jobbet i justis-sektoren i hele sin karriere. Hun startet i Justisdepartementet etter juridisk embetseksamen i 1986. I '92 kom hun til Oslo politidistrikt og jobbet som påtalejurist i ulike seksjoner, og etter hvert påtaleleder for Trafikk og miljø og Vold, ran og sederlighet. Etter et par år med etatsledelse og beredskap i POD, gikk hun tilbake til Oslo hvor hun ble leder for Trafikk- og sjøtjeneste. Hun gikk fra jobben som leder for Arrest- og påtaleseksjonen da hun kom til Nordre Buskerud politidistrikt i fjor vår.

jobbes dessuten med en ny organisasjonsutvikling. 20 prosent av de ansatte er med i et prosjekt som skal si noe om den fremtidige organiseringen av politidistriktet. Det siste viktige tiltaket, er at politimesteren har satt i verk et lenge planlagt lederutviklingsprogram.

Et viktig læringspunkt etter 22. juli, var viktigheten av å ta HMS-jobben på alvor. Et annet sentralt læringspunkt, har vært erkjennelsen av behovet for kompetanse på faget kommunikasjon. Derfor ansettelsen av kommunikasjonsrådgiver Kari Anne Kvarving nå nylig.

”Kritikk må vi tåle. Vi er en profesjonell organisasjon. Det er tross alt ikke vi som har mistet noen”

– Jeg følte at jeg måtte gå ut av viktige jobber for å ta meg av mediejobben. Det ble klart helt fra starten at vi ikke var dimensjonert for å håndtere det enorme medietrykket, jeg tror ingen er dimensjonert for noe sånt. Vi innser at mange danner seg en mening om hvordan vi er, ut ifra det mediene skriver om oss, sier Sissel Hammer.

Familien holder henne oppe

Det er hjemme hos mann og to flotte sønner at Sissel Hammer henter krefter. Selv om de har sett lite til henne det siste året. Betydningen av å ha en støttende familie trer så tydelig frem når det røyner på i livet.

Aller best kopleter hun av når hun står på sidelinja mens yngstemann spiller fotballkamp. Selv prøver hun å holde kroppen i form med jogging og styrketrening. Og hun lytter mye til musikk. Sluker det meste.

Hun elsker å lese. Men har latt krimbøkene ligge det siste året. Nå går det i mer lettfattelig litteratur, som en kjærkommen hjelp til å spre tankene.

Som øverste leder i Nordre Buskerud politidistrikt, bærer Sissel Hammer ansvaret for politidistriktets håndtering av hendelsen på Utøya.

Men hun er også et menneske og tobarnsmor. Hendelsene 22. juli berører henne voldsomt. Alle møtene og samtalerne med berørte og pårørende har gjort sterkt inntrykk.

Sissel Hammer føler hun har bedrevet balansekunst det siste året. Hun må være profesjonell. Hun vil også være et godt medmenneske. – Jeg prøver å være meg selv så mye som mulig i lederrollen. Jeg må være den jeg er, også som sjef, sier hun. Hun legger vekt på å være en tydelig leder, det skal være lett for hennes ansatte å forstå hva hun vil.

Ikke bekymret for stillingen

Hvilke ledere i politietaten som bør ta sin hatt gå som følge av politiets dårlige håndtering av terroranslagene, har vært et hett tema i media. Mæland var den første som gikk. Blir det flere skifter?

Sissel Hammer mener hun har et avklart forhold til spørsmålet om hennes stilling. – Jeg sitter så lenge jeg har tillit, sier hun, slik hun har svart hver gang pressen har spurt.

Debatten rundt politidistriktets videre eksistens har vært en het potet lenge. Det er mange som spår en snarlig sammenslåing med Søndre Buskerud. Sissel Hammer tar også dette temaet med stor ro.

– Vi har satt i gang en prosess hvor hele organisasjonen går igjennom. Fokuset vårt er hvordan vi best kan stå til tjeneste for innbyggerne våre, enten det skulle bli sammenslåing eller ikke. Geografien vil være den samme, og de samme innbyggerne må uansett trygges, påpeker Sissel Hammer.

Hun legger stor vekt på å se fremover og sette ut i livet de læringspunktene som er kommet. – Det beste vi kan gjøre, er å ta tak i læringspunktene. Kritikk må vi tåle. Vi er en profesjonell organisasjon. Det er tross alt ikke vi som har mistet noen. ■

NORGES POLITILEDERLAG

STIFTET 1893

Postboks 9096 Grønland, 0133 Oslo

Besøksadresse: Brugata 19, Oslo. Telefon: 23 26 31 50

Mail: post@politilederen.no • Hjemmeside: www.politilederen.no

Leder Jonny Nauste

Mobil: 977 35 460

Mail: jonny.nauste@politilederen.no

Generalsekretær Svein Stuberg

Mobil: 934 31 637

Mail: svein.stuberg@politilederen.no

Landsstyret

Leder	Jonny Nauste	977 35 460	jonny.nauste@politilederen.no
Nestleder Østlandet	Bjørn Bergundhaugen	930 08 969	bjorn.bergundhaugen@politiet.no
Vara	Geir Krogh	915 14 818	geir.krogh@politilederen.no
Sør-vestlandet	Kjetil Andersen	934 01 612	kjetil.andersen@politiet.no
Vara	Odd Nordmo	906 67 111	odd.nordmo@politiet.no
Midt-Norge	Bente Markhus	906 75 615	bente.markhus@politiet.no
Vara	Mari-Ann Lilleby	481 62 288	mari-ann.lilleby@politiet.no
Nord-Norge	Alf-Erling Isaksen	976 68 061	alf.erling.isaksen@politiet.no
Vara	Asbjørn Sjølie	976 76 929	asbjorn.sjolie@politiet.no

Lokallagene i Norges Politilederlag

Akershus Østfold	Geir Krogh	915 14 818	geir.krogh@politilederen.no
Hedmark Oppland	Bjørn Bergundhaugen	930 08 969	bjorn.bergundhaugen@politiet.no
Buskerud	Håvard Revå	32 86 91 16	havard.reva@politiet.no
Vestfold	Frank Gran	97 55 24 94	frank.gran@politiet.no
Agder	Bent Moland	971 83 350	bent.moland@politiet.no
Rogaland	Edvind Gard	90 66 54 50	edvind.gard@politiet.no
Hordaland	Tore Salvesen	957 32 080	tore.salvesen@politiet.no
Sogn og Fjordane	Nils Erik Eggen	57758800	nils.erik.eggen@politiet.no
Sunnmøre	Hans-Eirik Pettersen	916 31 802	hans-eirik.pettersen@politiet.no
Nordmøre og Romsdal	Alf Sollid	48 08 98 90	alf.sollid@politiet.no
Sør-Trøndelag	Edgar Sumstad	73 85 61 00	edgar.sumstad@politiet.no
Midt-Norge	Bente Markhus	906 75 615	bente.markhus@politiet.no
Hålogaland	Asbjørn Sjølie	976 76 929	asbjorn.sjolie@politiet.no
Finnmark	Alf-Erling Isaksen	976 68 061	alf-erling.isaksen@politiet.no

YS Stats kurs - Omstilling

Av Kjetil Andersen, Alf Erling Isaksen og Bente Markhus, Norges Politilederlag

Ingunn Braaten var kursleder når YS Stat arrangerte omstillingskurs 29. til 31. august 2012 på Reenskaug hotel i Drøbak. 9 av forbundene i sektor Stat var representert på kurset. Fra Norges Politilederlag var landsstyremedlemmene Bente Markhus, Alf-Erling Isaksen og Kjetil Andersen med.

På første dag var det forhandler Annbjørg N. Nærdal fra Parat som presenterte regler ved omstilling i staten. Hun pekte på regjeringens intensjonsærklæring ved omstillinger fra 1992 som siden har blitt stadfestet av nye regjeringer. Her slår regjeringen fast at for å lykkes med fornying av offentlig sektor er det av stor betydning at de ansatte er motivert og delaktige i prosessen.

Hva er omstilling?

Innenfor en enkelt virksomhet, hvor det innføres ny teknologi, ned/oppbemannning (effektivisering), organisasjonsendring (flytting av enheter), politisk styrt omstilling eller omstilling fattet på nivå over virksomheten. Det er også omstilling dersom det berører flere virksomheter, under samme eller forskjellige departementer, eller det er oppdeling/utskilling av statlig virksomhet eller innlemming i staten fra kommunal eller privat virksomhet. Virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljølovens kapittel 16 faller også innenfor.

Det ble mange gode diskusjoner i arbeidsgrupper og ikke minst i plenumsdebatt om arbeidsgivers styringsrett og gjeldene dommer fra arbeidsretten.

Etter en interessant dag ble vi tatt med ut til guidet tur på Oscarsborg festning med Ragnar Dahl fra BFO som guide.

Endringsprosesser og konflikthåndtering

Andre dag var temaet endringsprosesser og konflikthåndtering. Foreleser her var Lars Skahjem, psykologspesialist ved Volvat Medisinske Senter, Fredrikstad.

Vi fikk her økt kunnskap om endringer og omstillingsprosesser. Samtidig fikk vi øket vår bevissthet og trygghet på vanlige reaksjoner i omstillingsprosesser, og hvilke strategier en kan bruke i håndteringen på reaksjoner og konflikter i slike omstillinger.

Vi var også inntil tillitsvalgte sin rolle i omstillingsprosesser, og kom frem til at vi som tillitsvalgte har en krevende og viktig rolle. Tillitsvalgte blir en «vaktbikkje» som skal ivareta kollegaer, stille kritiske spørsmål, informere i organisasjonen, sørge for involvering, saklighet og åpenhet sammen med arbeidsgiver, arbeidstakere og andre fagforeninger.

Vi diskuterte også at endringer og omstillinger kan medføre konflikter, og at konstruktiv samhandling og kommunikasjon, og fokus på prosess er viktige elementer for å løse konflikter som oppstår.

Her ble det også mange gode diskusjoner i grupper og i plenum med erfaringsutvekslinger og eksempler på utfordringer i omstillingsprosesser.

Hva er IA-avtalen?

På slutten av kursets andre dag snakket konsulent Elin Lexander, Parat til forsamlingen om «inkluderende arbeidsliv», hvor hovedmålet er å gi plass til alle som kan og vil arbeide.

Første IA-avtale ble signert i desember 2000, og har blitt revidert flere ganger, og siste revisjonen har varighet frem til 2013.

Vi fikk innblikk i at hovedaktørene er lokale parter, dvs. arbeidsgiver og arbeidstaker, og at NAV er en sentral aktør som skal bistå virksomheter som vil arbeide for å nå målene i Intensjonsavtalen.

IA-virksomheter har rettigheter som bare er forbeholdt disse virksomhetene, som tilretteleggingstilskudd, honorarer til bedriftshelsetjenesten og utvidet egenmelding.

Det kom frem under forelesningen at et godt samarbeid mellom ansatte, tillitsvalgte og ledelse er en forutsetning for å få ned sykefraværet. Samtidig ved å trekke tillitsvalgte og ansatte med i utviklingsarbeidet utnyttes kompetansen i bedriften bedre.

Avtalen stiller større krav til aktivitet i virksomhetene. Det skal avholdes to møter i året i den enkelte virksomhet som kun har IA på dagsorden. Økt fokus på organisasjoner med høyt sykefravær og sanksjoner overfor arbeidsgiver og sykmelder som ikke følger opp.

En rekke nye verktøy som kan være til hjelp for virksomheten er å finne på nettet, også et eget hefte fra Idebanken om tillitsvalgtes rolle.

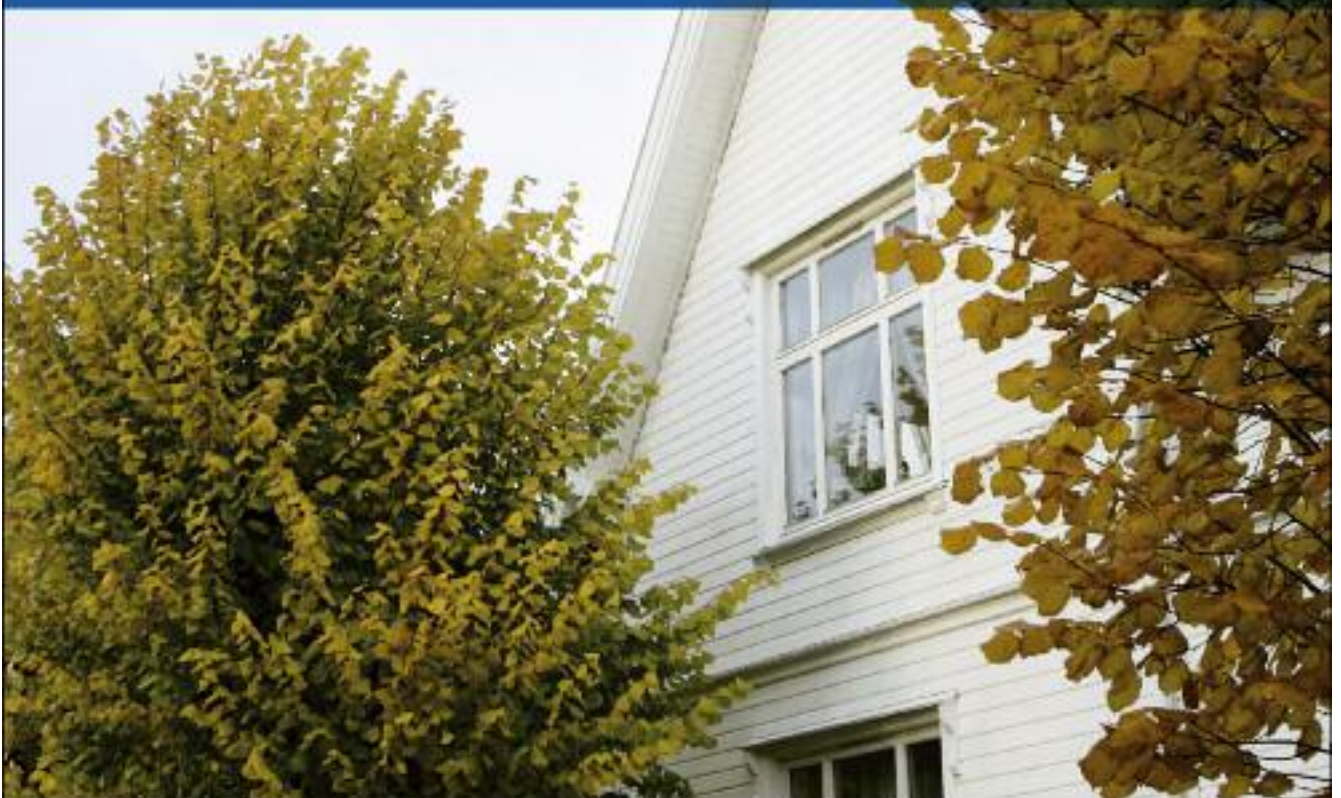
Siste kursdag ledet Ragnar Dahl og Ingunn Braaten oss gjennom arbeidsmiljøloven og hovedavtalen som skal revideres innen 31.12.12. Vi gikk igjen gjennom gjeldene hovedavtale både i arbeidsgrupper og i debatt hvor vi fikk god kjennskap til historikken bak de enkelte punktene i avtalen og ikke minst en grundig gjennomgang av hvordan avtalen er å forstå.

Det var et svært lærerikt kurs med gode forelesere. Temaet omstilling er alltid aktuelt, ikke minst i disse tider. Det var interessant å høre hvilke utfordringer og erfaringer våre forbundsfeller i sektor Stat har. YS la til rette for nyttig nettverksbygging innenfor YS-Stat og vi gir ros til YS og ikke minst Ingunn Braaten for et vel gjennomført kurs. ■

gjensidige.no/ys

82 000 MEDLEMMER HAR KJØPT YS INNBO

YS Innbo er Gjensidiges beste innboforsikring og blant markedets aller rimeligste. Gjør du boligen din tryggere, kan du få enda lavere pris. ID-tyverisikring er inkludert i YS Innbo.

Kontakt oss på 03100 eller se gjensidige.no/ys.